

ASSECO BUSINESS SOLUTIONS S.A.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	4
Bilans	5
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	6
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	7
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	8
1. Informacje ogólne	8
2. Skład Zarządu Spółki	8
3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	9
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	9
4.1. Profesjonalny osąd	9
4.2. Niepewność szacunków	9
5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	10
5.1. Oświadczenie o zgodności	10
5.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego	10
6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	10
7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	11
8. Istotne zasady rachunkowości	12
8.1. Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej	12
8.2. Rzeczowe aktywa trwałe	12
8.3. Wartości niematerialne	13
8.4. Leasing	15
8.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	15
8.6. Koszty finansowania zewnętrznego	16
8.7. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	16
8.8. Aktywa finansowe	16
8.9. Utrata wartości aktywów finansowych	17
8.10. Wbudowane instrumenty pochodne	18
8.11. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	18
8.12. Zapasy	19
8.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	19
8.14. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	19
8.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	19
8.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	20
8.17. Rezerwy	20
8.18. Odprawy emerytalne	21
8.19. Przychody	21
8.20. Podatki	22
8.21. Zysk netto na akcję	23
9. Segmenty operacyjne	23
10. Przychody i koszty	25
10.1. Pozostałe przychody operacyjne	25
10.2. Pozostałe koszty operacyjne	26
10.3. Przychody finansowe	26
10.4. Koszty finansowe	26
10.5. Koszty według rodzajów	27
10.6. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie	27

10.7. Koszty świadczeń pracowniczych.....	28
11. Podatek dochodowy	28
11.1. Obciążenie podatkowe	28
11.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	28
11.3. Odroczone podatek dochodowy	29
12. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	30
13. Zysk przypadający na jedną akcję.....	30
14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	31
15. Rzeczowe aktywa trwałe	31
16. Leasing	32
16.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingobiorca	32
16.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	32
17. Wartości niematerialne.....	32
18. Wartość firmy.....	33
19. Pozostałe aktywa.....	35
19.1. Należności długoterminowe.....	35
19.2. Rozliczenia międzyokresowe.....	35
20. Świadczenia pracownicze.....	35
20.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	35
21. Zapasy	37
22. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	38
23. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe oraz pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe	39
23.1. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe.....	39
23.2. Pozostałe aktywa finansowe	39
24. Kapitał własny.....	40
24.1. Kapitał podstawowy.....	40
24.2. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.....	41
24.3. Niepodzielony zysk i ograniczenia w wypłacie dywidendy.....	41
25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	41
26. Rezerwy.....	41
26.1. Zmiany stanu rezerw	41
27. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	42
27.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe) ..	42
27.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	43
27.3. Rozliczenia międzyokresowe.....	43
28. Kontrakty długoterminowe.....	44
29. Sprawy sądowe.....	44
30. Zobowiązania warunkowe.....	44
30.1. Rozliczenia podatkowe	44
31. Informacje o podmiotach powiązanych.....	45
31.1. Jednostka dominująca całej Grupy.....	45
31.2. Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką	46
31.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki	46
32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	47
33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	47
33.1. Ryzyko stopy procentowej.....	48

33.2. Ryzyko walutowe.....	48
33.3. Ryzyko cen towarów.....	49
33.4. Ryzyko kredytowe	49
33.5. Ryzyko związane z płynnością	49
34. Instrumenty finansowe	50
34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	50
34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	52
34.3. Ryzyko stopy procentowej.....	54
35. Zarządzanie kapitałem.....	54
36. Struktura zatrudnienia	55
37. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	55
38. Podpisy członków Zarządu	56

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Przychody ze sprzedaży		151 834	145 024
Koszt własny sprzedaży	10.5	(91 654)	(92 231)
Zysk brutto ze sprzedaży		60 180	52 793
Koszty sprzedaży	10.5	(7 853)	(8 024)
Koszty ogólnego zarządu	10.5	(12 104)	(10 817)
Zysk netto ze sprzedaży		40 223	33 952
Pozostałe przychody operacyjne	10.1	539	690
Pozostałe koszty operacyjne	10.2	(303)	(419)
Zysk z działalności operacyjnej		40 459	34 223
Przychody finansowe	10.3	1 158	1 311
Koszty finansowe	10.4	(10)	(9)
Zysk brutto		41 607	35 525
Podatek dochodowy	11.1	(8 098)	(6 954)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		33 509	28 571
Działalność zaniechana			
Zysk netto za rok obrotowy		33 509	28 571
Inne całkowite dochody			
- Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach sprawozdawczych		-	-
- Pozycje nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach sprawozdawczych		19	(220)
Zyski/straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych		23	(272)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów		(4)	52
Inne całkowite dochody netto		19	(220)
Całkowity dochód za okres		33 528	28 351
Zysk na jedną akcję:	13		
- podstawowy/rozwodniony z zysku za okres sprawozdawczy		1,00	0,85
- podstawowy/rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy		1,00	0,85

BILANS

na dzień 31 grudnia 2015 roku

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Aktywa trwałe		194 329	194 069
Rzeczowe aktywa trwałe	15	10 277	10 315
Wartości niematerialne	17	10 717	10 660
Wartość firmy	17; 18	170 938	170 938
Należności długoterminowe	19.1	599	600
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11.3	1 725	1 515
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	19.2	73	41
Aktywa obrotowe		95 710	90 263
Zapasy	21	365	583
Rozliczenia międzyokresowe	19.2	601	387
Należności z tytułu dostaw i usług	22	26 952	28 939
Pozostałe należności	22	1 873	2 871
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy		1	-
Pozostałe aktywa finansowe	23.2	25 260	-
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	23.1	40 658	57 483
SUMA AKTYWÓW		290 039	284 332
PASYWA			
Kapitał podstawowy	24	167 091	167 091
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		62 543	62 423
Zyski zatrzymane		36 261	31 139
Kapitał własny ogółem		265 895	260 653
Zobowiązania długoterminowe		781	720
Rezerwy	20; 26	781	707
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	27.3	-	13
Zobowiązania krótkoterminowe		23 363	22 959
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27.1	4 623	4 496
Pozostałe zobowiązania	27.1; 27.2	5 619	6 502
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	27.2	2 047	1 518
Zobowiązania finansowe		-	2
Rezerwy	26	382	373
Rozliczenia międzyokresowe	27.3	10 692	10 068
Zobowiązania razem		24 144	23 679
SUMA PASYWÓW		290 039	284 332

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 56 stanowią jego integralną część.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Przepińwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		41 607	35 525
Korekty o pozycje:		4 877	3 612
Amortyzacja	10.6	10 847	11 867
Zmiana stanu zapasów		218	2 063
Zmiana stanu należności		2 986	7 062
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek		(759)	(10 825)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		365	1 568
Zmiana stanu rezerw		106	67
Przychody z tytułu odsetek		(983)	(1 253)
(Zysk) na działalności inwestycyjnej		(119)	(211)
Podatek dochodowy zapłacony		(7 784)	(6 726)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		46 484	39 137
Przepińwy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpińwy ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych		109	1 016
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		(3 939)	(5 463)
Nabycie wartości niematerialnych		(6 996)	(6 471)
Nabycie/rozliczenie aktywów finansowych w wartości godziwej przez wynik finansowy		80	18
Zawarcie depozytów bankowych		(25 188)	-
Odsetki otrzymane		941	1 235
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(34 993)	(9 665)
Przepińwy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpińwy z tytułu emisji akcji	24.2	120	-
Dywidendy wypłacone		(28 406)	(26 734)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(28 286)	(26 734)
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(16 795)	2 738
Różnice kursowe netto		-	-
Środki pieniężne na początek okresu	23	57 368	54 630
Środki pieniężne na koniec okresu	23	40 573	57 368

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 57 stanowią jego integralną część.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał własny ogółem
Dwanaście miesięcy zakończone 31 grudnia 2015 roku				
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	167 091	62 423	31 139	260 653
Całkowite dochody za okres	-	-	33 528	33 528
Wypłata dywidendy	-	-	(28 406)	(28 406)
Pozostałe transakcje	-	120	-	120
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	167 091	62 543	36 261	265 895
Dwanaście miesięcy zakończone 31 grudnia 2014 roku				
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	167 091	62 423	29 522	259 036
Całkowite dochody za okres	-	-	28 351	28 351
Wypłata dywidendy	-	-	(26 734)	(26 734)
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	167 091	62 423	31 139	260 653

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Asseco Business Solutions S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku.

Asseco Business Solutions S.A. („Spółka” „jednostka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 maja 2001 roku. Siedziba Spółki mieści się w Lublinie, ul. Konrada Wallenroda 4c, 20-607 Lublin.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000028257. Spółce nadano numer statystyczny REGON 017293003.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Przedmiotem działalności Asseco Business Solutions S.A. zgodnie z klasyfikacją przyjętą przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. jest „informatyka”.

W ramach Grupy Kapitałowej Asseco, Spółka stanowi Centrum Kompetencyjne odpowiedzialne za produkcję systemów ERP, mobilnych systemów raportujących (klasy SFA), systemów faktoringowych oraz oprogramowania dla małych i średnich przedsiębiorstw. Kompleksowa oferta Spółki obejmuje także dostarczanie, adaptację i konfigurację aplikacji biznesowych dla przedsiębiorstw, projektowanie oraz budowę infrastruktury informatycznej u Klienta lub w modelu outsourcingowym, wyposażenie w sprzęt i oprogramowanie systemowe renomowanych partnerów, szkolenia dla pracowników Klienta, serwis oraz zdalną pomoc dla użytkowników. Asseco Business Solutions dysponuje również własnym Data Center, którego parametry eksploatacyjne spełniają najwyższe wymagania w zakresie bezpieczeństwa, niezawodności i efektywności pracy systemów.

Podmiotem bezpośrednio dominującym spółki Asseco Business Solutions S.A. jest Asseco Poland S.A., która posiada 46,47% akcji Spółki, a także zgodnie ze statutem Spółki przysługuje jej prawo do powoływania trzech z pięciu członków Rady Nadzorczej tak długo, jak pozostaje akcjonariuszem Spółki posiadającym co najmniej 20% akcji w kapitale zakładowym Spółki.

2. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodził:

Wojciech Barczentewicz	Prezes Zarządu
Piotr Masłowski	Wiceprezes Zarządu
Andreas Enders	Wiceprezes Zarządu
Mariusz Lizon	Członek Zarządu

W skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodził:

Romuald Rutkowski	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Adam Góral	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Zbigniew Pomianek	Członek Rady Nadzorczej
Adam Pawłowicz	Członek Rady Nadzorczej
Grzegorz Ogonowski	Członek Rady Nadzorczej

W ramach Rady Nadzorczej nie funkcjonują wyodrębnione komitety, zadania komitetów wykonuje Rada Nadzorcza Spółki.

3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 2 marca 2016 roku.

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

4.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółka przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Spółki. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów

Spółka testuje wartość firmy pod kątem utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, która powstała w wyniku nabycia jednostki zależnej oraz w wyniku połączeń. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Czynnikiem dyskontującym jest średnioważony koszt kapitału (WACC). Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 18.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 20.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem.

Ujmowanie przychodów

Spółka realizuje szereg kontraktów na budowę oraz wdrożenia systemów informatycznych. Wycena kontraktów IT wymaga ustalenia przyszłych przepływów operacyjnych w celu ustalenia wartości godziwej przychodów i kosztów oraz dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Spółka stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnic między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

5.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 roku:

- KIMSF 21 *Oplaty publiczne* (opublikowano dnia 20 maja 2013) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później, w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 17 czerwca 2014 roku lub później,

Interpretacja ta dotyczy ujmowania zobowiązań z tytułu opłat nałożonych na jednostki przez rząd, agencje rządowe oraz inne podobne organy lokalne, krajowe bądź międzynarodowe.

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2011-2013 – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później;

MSSF 1 – zmiana precyzuje, że jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy może zdecydować się na zastosowanie MSSF obowiązujących na ten dzień lub wcześniej zastosować nowe lub znowelizowane MSSF, które jeszcze nie weszły w życie, pod warunkiem, że dopuszcza się ich wcześniejsze zastosowanie. Jednostka musi stosować tę samą wersję MSSF przez cały okres objęty pierwszym sprawozdaniem finansowym sporządzonym zgodnie z MSSF,

MSSF 3 – zmiana eliminuje z zakresu standardu rozliczanie wszelkiego rodzaju wspólnych ustaleń umownych zdefiniowanych w MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, obejmujących ustalenia wiążące się z udziałem w przedsięwzięciu,

MSSF 13 – zmiana precyzuje, że zwolnienie portfela zawarte w par. 52 MSSF 13 dotyczy wszystkich umów rozliczanych zgodnie z MSSF 39 lub z MSSF 9, nawet jeżeli nie spełniają one definicji aktywów ani zobowiązań finansowych zawartych w MSSF 32,

MSR 40 – zmiana precyzuje, że MSSF 3 i MSSF 40 nie wykluczają się wzajemnie.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wynik działalności Spółki, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze* (opublikowano dnia 21 listopada 2013) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,
- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2010-2012* (opublikowano dnia 12 grudnia 2013) – niektóre ze zmian mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, a niektóre prospektywnie dla transakcji mających miejsce dnia 1 lipca 2014 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszego standardu – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 11 *Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności* (opublikowano dnia 6 maja 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 *Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji* (opublikowano dnia 12 maja 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 *Rolnictwo: rośliny produkcyjne* (opublikowano dnia 30 czerwca 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 27 *Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym* (opublikowano dnia 12 sierpnia 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później, przy czym

termin ten został wstępnie odroczony przez RMSR – nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014* (opublikowano dnia 25 września 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- *Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji* (opublikowano dnia 18 grudnia 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- *Zmiany do MSR 1 Ujawnienia* (opublikowano dnia 18 grudnia 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później; w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- *Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z niezrealizowanych strat* (opublikowano dnia 10 stycznia 2016) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- *Zmiany do MSR 7 Ujawnienia* (opublikowano dnia 29 stycznia 2016) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- *MSSF 16 Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości.

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
USD	3,9011	3,5072
EUR	4,2615	4,2623

8.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku

do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	<u>10</u> lat
Maszyny i urządzenia techniczne	<u>2-5</u> lat
Urządzenia biurowe	<u>2-7</u> lat
Środki transportu	<u>5</u> lat
Komputery	<u>2-5</u> lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

8.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy: i) przekazanej zapłaty, ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego uprzednio do jednostki przejmującej, nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>
Okresy użytkowania	Nieokreślone. Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	2 – 5 lat	2 – 5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Wartości o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane ani przeszacowywane. Amortyzowane przez okres umowy (2 lat) - metodą liniową.	2 – 5 lat metodą liniową	2 – 5 lat metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania - coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

8.4. Leasing

Spółka jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

8.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmowane są w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega

odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

8.6. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych i wartości niematerialnych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

8.7. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

8.8. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany

wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonej ujemnej się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujemnej się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

8.9. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

8.9.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujemnej się w zysku lub stracie.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce

ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości. Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

8.9.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

8.9.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łącznie ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

8.10. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Spółka dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

8.11. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

8.12. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

Materiały	• w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”;
Produkty gotowe i produkty w toku	• koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego;
Towary	• w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

8.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów zapasów i usług, należności budżetowe, należności z tytułu zarachowanych przychodów, pozostałe rozrachunki handlowe z tytułu wadium i kaucji. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

8.14. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe

Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz depozyty krótkoterminowe. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych w banku i w kasie oraz depozytów bankowych o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy. Depozyty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności powyżej trzech miesięcy traktowane są na potrzeby sprawozdania z przepływów pieniężnych jako element działalności inwestycyjnej.

8.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

8.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych, zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń, zobowiązania z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów informatycznych oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.17. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz

ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

8.18. Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Koszty bieżącego zatrudnienia są rozpoznawane w zysku i stracie. Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Spółka rozpoznaje następujące zmiany w zobowiązaniach netto z tytułu określonych świadczeń w ramach kosztów ogólnego zarządu, na które składają się:

- koszty zatrudnienia (w tym między innymi koszty bieżącego zatrudnienia, koszty przeszłego zatrudnienia)
- odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń.

8.19. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

8.19.1 Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

8.19.2 Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek ilości wykonanych roboczogodzin do szacowanej liczby roboczogodzin niezbędnych do zrealizowania zlecenia lub jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

8.19.3 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

8.19.4 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

8.19.5 Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

8.19.6 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

8.20. Podatki

8.20.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

8.20.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy

podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

8.20.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

8.21. Zysk netto na akcje

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

9. Segmenty operacyjne

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Spółki dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności.

Dla celów zarządczych Spółka została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Na tej podstawie Zarząd zidentyfikował segment Systemy ERP, który pokrywa 90,7% przychodów Spółki. Pozostała działalność nie spełnia wymogów MSSF 8 i nie jest wydzielana. Zmiany w wielkości i znaczeniu wytwarzanych produktów i świadczonych usług mogą skutkować zmianą kompozycji segmentów działalności.

Segment Systemy ERP – to oparte o technologię Oracle oraz Microsoft rozwiązania informatyczne klasy ERP, które wspomagają zarządzanie przedsiębiorstwem oraz autorskie rozwiązania mobilne klasy SFA i FFA dedykowane przedsiębiorstwom działającym w oparciu o sieci przedstawicieli terenowych. Aplikacje wspierają procesy biznesowe oraz procesy obiegu informacji, pokrywając większość obszarów działalności firmy, m.in.: finanse i księgowość, zarządzanie personelem, kadry i płace, logistykę i WMS, sprzedaż mobilną i detaliczną w sieciach handlowych, produkcję oraz aplikacje internetowe. Systemy te dostarczają także szeregu narzędzi zarządczych – zaawansowane raporty oraz rozwiązania klasy Business Intelligence. Możliwości techniczne systemów pozwalają na wdrożenie ich w różnych architekturach sieciowych – w sieciach rozległych oraz połączenie ze specjalizowanym oprogramowaniem, i urządzeniami.

W pozycji przychody niealokowane prezentowana jest sprzedaż niedająca się przyporządkować do głównego segmentu działalności Spółki.

Wyniki segmentu nie zawierają niealokowanej części kosztów ogólnego zarządu, wartości odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS) związanych ze sprzedażą niealokowaną oraz kosztów operacyjnych jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za sprzedaż niealokowaną.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentu w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej, które w pewnym zakresie, jak wyjaśniono w tabeli poniżej, są mierzone inaczej niż zysk lub strata na działalności operacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Finansowanie Spółki (łącznie

z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Ceny transakcyjne stosowane przy transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych podobnie jak przy transakcjach ze stronami niepowiązаныmi.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Systemy ERP	Niealokowane	Działalność ogółem
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	137 683	14 151	151 834
Sprzedaż między segmentami			-
Przychody segmentu ogółem	137 683	14 151	151 834
Zysk ze sprzedaży segmentu	39 035	1 188	40 223
Pozostałe przychody/(koszty) operacyjne netto		236	236
Przychody/(koszty) finansowe netto		1 148	1 148
Podatek dochodowy		(8 098)	(8 098)
Zysk za okres	39 035	(5 526)	33 509
Aktywa segmentu	218 265	71 774	290 039
Inne informacje			
Nakłady inwestycyjne	10 638	338	10 976
Amortyzacja	(10 781)	(66)	(10 847)

1. Zysk operacyjny segmentu nie uwzględnia przychodów finansowych (1 158 tys. PLN) i kosztów finansowych (10 tys. PLN), pozostałych przychodów operacyjnych (539 tys. PLN) i pozostałych kosztów operacyjnych (303 tys. PLN) oraz wyniku działalności niealokowanej (1 188 tys. PLN).
2. Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego (1 725 tys. PLN), środków pieniężnych i depozytów krótkoterminowych (40 658 tys. PLN), pozostałych aktywów finansowych (25 261 tys. PLN), należności długoterminowych (599 tys. PLN) oraz pozostałych aktywów niealokowanych (3 531 tys. PLN), ponieważ te aktywa są zarządzane na poziomie Spółki.

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku	Systemy ERP	Niealokowane	Działalność ogółem
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	128 358	16 666	145 024
Sprzedaż między segmentami			-
Przychody segmentu ogółem	128 358	16 666	145 024
Zysk ze sprzedaży segmentu	31 616	2 336	33 952
Pozostałe przychody/(koszty) operacyjne netto		271	271
Przychody/(koszty) finansowe netto		1 302	1 302
Podatek dochodowy		(6 954)	(6 954)
Zysk za okres	31 616	(3 045)	28 571
Aktywa segmentu	221 656	62 676	284 332
Inne informacje			
Nakłady inwestycyjne	11 310	665	11 975
Amortyzacja	(11 650)	(217)	(11 867)

1. Zysk operacyjny segmentu nie uwzględnia przychodów finansowych (1 311 tys. PLN) i kosztów finansowych (9 tys. PLN), pozostałych przychodów operacyjnych (690 tys. PLN) i pozostałych kosztów operacyjnych (419 tys. PLN) oraz wyniku działalności niealokowanej (2 336 tys. PLN).
2. Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego (1 515 tys. PLN), środków pieniężnych i depozytów krótkoterminowych (57 483 tys. PLN), należności długoterminowych (600 tys. PLN) oraz pozostałych aktywów niealokowanych (3 078 tys. PLN), ponieważ te aktywa są zarządzane na poziomie Spółki.

Informacje geograficzne

Przychody od klientów zewnętrznych:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Polska	138 521	137 296
Zagranica, w tym:	13 313	7 728
- Holandia	6 785	2 346
- Francja	2 847	2 842
- Hiszpania	716	729
- Portugalia	352	360
- Turcja	258	202
- Czechy	636	192
- kraje bałtyckie (Litwa, Łotwa, Estonia) i Rosja	436	643
- pozostałe	1 283	414
	151 834	145 024

Powyższa informacja o przychodach oparta jest na danych o siedzibach klientów.

Aktywa trwale:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Polska	20 994	20 975
	20 994	20 975

Na powyższe aktywa trwale składają się rzeczowe aktywa trwale oraz wartości niematerialne.

10. Przychody i koszty

10.1. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zysk na sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	56	220
Przychody z tytułu wynajmu powierzchni biurowych	322	341
Pozostałe	161	129

Razem **539** **690**

10.2. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym	(36)	(53)
Likwidacja środków trwałych	(16)	(25)
Pozostałe koszty operacyjne	(251)	(341)
Razem	(303)	(419)

10.3. Przychody finansowe

Przychody finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Przychody z tytułu odsetek od lokat bankowych	983	1 253
Pozostałe przychody odsetkowe	92	4
Dodatnie różnice kursowe	-	36
Zyski ze zmian wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych - zawarte kontrakty typu forward	3	-
Zyski z realizacji walutowych instrumentów pochodnych - zawarte kontrakty typu forward	80	18
Razem	1 158	1 311

10.4. Koszty finansowe

Koszty finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Ujemne różnice kursowe	(9)	(3)
Opłaty i prowizje bankowe	-	(1)
Pozostałe koszty odsetkowe	(1)	(3)
Straty z realizacji walutowych instrumentów pochodnych - zawarte kontrakty typu forward	-	-
Straty ze zmian wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych - zawarte kontrakty typu forward	-	(2)
Razem	(10)	(9)

10.5. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS)	(15 413)	(17 165)
Zużycie materiałów i energii	(2 449)	(2 683)
Usługi obce	(16 561)	(16 191)
Wynagrodzenia	(53 903)	(51 812)
Świadczenia na rzecz pracowników	(10 452)	(9 866)
Amortyzacja	(10 847)	(11 867)
Podatki i opłaty	(739)	(733)
Podróże służbowe	(561)	(775)
Pozostałe	(686)	20
Razem	(111 611)	(111 072)
Koszty własny sprzedaży, w tym:	(91 654)	(92 231)
<i>koszt wytworzenia</i>	<i>(76 241)</i>	<i>(75 066)</i>
<i>wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS)</i>	<i>(15 413)</i>	<i>(17 165)</i>
Koszty sprzedaży	(7 853)	(8 024)
Koszt ogólnego zarządu	(12 104)	(10 817)
Razem	(111 611)	(111 072)

Wzrost w pozycji „pozostałe” to przede wszystkim kwota odstępnego jakie Asseco Business Solutions zapłaciła w związku z rozwiązaniem umowy z jednym z klientów.

10.6. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	(3 198)	(3 380)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(6 935)	(7 588)
Utrata wartości zapasów	55	(61)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	(206)	(183)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(24)	(96)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	(463)	(545)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(21)	(75)
	(10 792)	(11 928)

10.7. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Wynagrodzenia	(53 638)	(51 119)
Utworzenie rezerwy emerytalnej	(106)	(67)
Rozwiązanie rezerwy emerytalnej	-	-
Utworzenie/rozwiązanie rezerwy na niewykorzystane urlopy	(159)	(626)
Razem	(53 903)	(51 812)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(9 806)	(9 222)
<i>Koszty ubezpieczeń społecznych</i>	<i>(8 526)</i>	<i>(8 301)</i>
ZFŚS	(646)	(644)
Razem	(10 452)	(9 866)
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	(64 355)	(61 678)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(50 500)	(48 574)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(5 226)	(5 143)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(8 629)	(7 961)

11. Podatek dochodowy

11.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Bieżący podatek dochodowy	(8 312)	(7 199)
Odroczony podatek dochodowy	214	245
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat, w tym:	(8 098)	(6 954)
<i>Podatek dochodowy przypisany działalności kontynuowanej</i>	<i>(8 098)</i>	<i>(6 954)</i>

11.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	41 607	35 525

Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	-	-
Zysk brutto przed opodatkowaniem	41 607	35 525
Podatek dochodowy według obowiązującej stawki podatkowej wynoszącej 19% (2014 19%)	7 905	6 750
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	-
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	193	199
Pozostałe	-	5
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: 19.46% (2014: 19.57%)	8 098	6 954
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w rachunku zysków i strat	(8 098)	(6 954)
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	-	-
	(8 098)	(6 954)

11.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Bilans		Rachunek zysków i strat za rok zakończony	
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Różnica pomiędzy wartością podatkową a księgową środków trwałych i wartości niematerialnych	(258)	(289)	31	20
Przeszacowanie kontraktów walutowych do wartości godziwej	(5)	(2)	(3)	(2)
Zarachowane przychody ze sprzedaży	(264)	(458)	194	(143)
Przychody finansowe z tytułu zarachowanych odsetek	(30)	(22)	(8)	(4)
Inne	(3)	(7)	4	(1)
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	(560)	(778)		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy emerytalne	150	134	16	64
Różnica pomiędzy wartością podatkową a księgową środków trwałych i wartości niematerialnych	94	79	15	16
Wycena aktywów finansowych do wartości godziwej	5	3	2	3
Rezerwy na premie, urlopy, koszty szacowane	1 862	1 748	114	279
Odpisy aktualizujące majątek obrotowy	125	148	(23)	(32)
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	45	180	(135)	101
Inne	4	1	3	(4)
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	2 285	2 293		
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	1 725	1 515		
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			210	297
<i>Zmiana podatku odroczonego ujęta bezpośrednio w pozostałych dochodach całkowitych</i>			(4)	52

12. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Spółki. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 3 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku 1 tysiąc PLN).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Środki trwałe wniesione do Funduszu	-	-
Pożyczki udzielone pracownikom	-	-
Środki pieniężne	4	143
Zobowiązania z tytułu Funduszu	1	142
Saldo po skompensowaniu	3	1

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	646	644

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną liczbę akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozwadniających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zysk netto z działalności kontynuowanej	33 509	28 571
Strata na działalności zaniechanej	-	-
Zysk netto	33 509	28 571
Odsetki od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe	-	-

Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	33 509	28 571
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	33 418 193	33 418 193
Wpływ rozwodnienia:	-	-
Opcje na akcje	-	-
Umarzalne akcje uprzywilejowane	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	33 418 193	33 418 193
Podstawowy/rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję ogółem	1,00	0,85

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidenda z akcji zwykłych za 2014 rok, wypłacona dnia 1 czerwca 2015 roku, wyniosła 28 406 tysięcy PLN (za 2013 rok, wypłacona dnia 2 czerwca 2014 roku: 26 734 tysięcy PLN).

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconej za rok 2014 wyniosła 0,85 PLN (2013: 0,80 PLN).

Spółka nie wypłaciła zaliczki na poczet dywidendy za 2015 rok.

Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku netto za rok 2015.

15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	2 262	14 297	6 365	2 225	25 149
Nabycia	18	3 508	338	75	3 939
Sprzedaż	-	(370)	(300)	-	(670)
Likwidacja	-	(905)	-	(13)	(918)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	2 280	16 530	6 403	2 287	27 500
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	(645)	(9 230)	(3 294)	(1 665)	(14 834)
Odpis amortyzacyjny za okres	(231)	(2 981)	(543)	(153)	(3 908)
Sprzedaż	-	360	257	-	617
Likwidacja	-	889	-	13	902
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	(876)	(10 962)	(3 580)	(1 805)	(17 223)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 617	5 067	3 071	560	10 315
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	1 404	5 568	2 823	482	10 277

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne Środki trwałe	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2014 roku	2 262	12 450	5 237	2 181	22 130
Nabycia	-	3 903	1 511	49	5 463

Sprzedaż	-	(1 414)	(383)	-	(1 797)
Likwidacja	-	(642)	-	(5)	(647)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2014 roku	2 262	14 297	6 365	2 225	25 149
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2014 roku	(416)	(7 390)	(3 087)	(1 415)	(12 308)
Odpis amortyzacyjny za okres	(229)	(3 107)	(559)	(254)	(4 149)
Sprzedaż	-	649	352	-	1 001
Likwidacja	-	618	-	4	622
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2014 roku	(645)	(9 230)	(3 294)	(1 665)	(14 834)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	1 846	5 060	2 150	766	9 822
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	1 617	5 067	3 071	560	10 315

W 2015 roku ani w 2014 roku Spółka nie użytkowała urządzeń na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu.

Grunty i budynki nie są objęte hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Spółki.

16. Leasing

16.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingobiorca

Spółka posiada umowy najmu powierzchni biurowej, z których na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wynikały następujące przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
W okresie 1 roku	5 971	6 187
W okresie od 1 do 5 lat	5 547	10 979
Powyżej 5 lat	-	-
	11 518	17 166

16.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2015 roku ani na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka nie posiada zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

17. Wartości niematerialne

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Patenty i licencje	Wartość firmy	WN nie oddane do użytkowania	Inne	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	40 947	170 938	884	444	213 213
Nabycia	676	-	-	-	676
Kapitalizacja kosztów realizowanych projektów rozwojowych	-	-	6 361	-	6 361
Transfer z WN w budowie	5 865	-	(5 865)	-	-
Sprzedaż	(1)	-	-	-	(1)

Likwidacja	(34)	-	-	-	(34)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	47 453	170 938	1 380	444	220 215
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	(30 730)	-	(604)	(281)	(31 615)
Odpis amortyzacyjny za okres	(6 980)	-	-	-	(6 980)
Sprzedaż	1	-	-	-	1
Likwidacja	34	-	-	-	34
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	(37 675)	-	(604)	(281)	(38 560)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	10 217	170 938	280	163	181 598
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	9 778	170 938	776	163	181 655
Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku	Patenty i licencje	Wartość firmy	WN nie oddane do użytkowania	Inne	Ogółem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2014 roku	34 267	170 938	1 052	444	206 701
Nabycia	444	-	-	-	444
Kapitalizacja kosztów realizowanych projektów rozwojowych	-	-	6 068	-	6 068
Transfer z WN w budowie	6 236	-	(6 236)	-	-
Sprzedaż	-	-	-	-	-
Likwidacja	-	-	-	-	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2014 roku	40 947	170 938	884	444	213 213
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2014 roku	(22 971)	-	(604)	(281)	(23 856)
Odpis amortyzacyjny za okres	(7 759)	-	-	-	(7 759)
Sprzedaż	-	-	-	-	-
Likwidacja	-	-	-	-	-
Amortyzacja i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2014 roku	(30 730)	-	(604)	(281)	(31 615)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	11 296	170 938	448	163	182 845
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	10 217	170 938	280	163	181 598

Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania stanowią nakłady poniesione w związku z realizacją nowego oprogramowania. Zarząd przeanalizował bieżącą wartość poniesionych kosztów z ich wartością odzyskiwalną i nie widzi konieczności dokonania odpisów z tytułu utraty wartości.

18. Wartość firmy

Na wartość firmy prezentowaną w jednostkowym sprawozdaniu finansowym składa się wartość firmy powstała z połączenia spółek Asseco Business Solutions S.A., Safo Sp. z o.o., Softlab Sp. z o.o., Softlab Trade Sp. z o.o. oraz WA-PRO Sp. z o.o. oraz wartość firmy z konsolidacji powstała w wyniku połączenia Asseco Business Solutions S.A. z Anica System S.A.

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Wartość bilansowa wartości firmy	170 938	170 938

Wartość firmy została przyporządkowana do ośrodka generującego środki pieniężne, będącego jednocześnie odrębnym segmentem operacyjnym - Systemy ERP.

Wartość firmy podlega corocznemu testowi na utratę wartości.

Kluczowe założenia zastosowane do obliczenia wartości odzyskiwanej:

- Wartość odzyskiwalna ośrodka została oszacowana na podstawie wartości użytkowej skalkulowanej na bazie prognozy przepływów środków pieniężnych opartej na zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą budżetach finansowych.
- Szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostki obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów.
- Zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Spółki, taktycznych planów dla jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania dla poszczególnych rynków, jednocześnie zaś odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów. Założone wzrosty nie odbiegają od średniego wzrostu na danym rynku.
- Stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla Spółki. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

W efekcie przeprowadzonego testu na utratę wartości należy stwierdzić, że na dzień 31 grudnia 2015 roku nie było potrzeby, aby objąć wartość firmy odpisem aktualizującym.

	Systemy ERP
Wartość firmy przyporządkowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne	170 938
Marża brutto	40%
Stopa wzrostu	2% - 3%
Stopa dyskonta	8,89%
Wartość odzyskiwalna ośrodka generującego środki pieniężne	490 193

Wartość bilansowa ośrodka generującego środki pieniężne obejmuje sumę aktywów operacyjnych netto przypisanych do segmentu sprawozdawczego, tj. rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne, wartość firmy, zapasy, należności oraz zobowiązania handlowe.

Wrażliwość na zmiany założeń

Oszacowanie wartości użytkowej ośrodka wykazuje pewną wrażliwość na zmiany założeń dotyczące wysokości zastosowanej stopy dyskonta i procentu wzrostu przychodów ze sprzedaży. Zarząd jest jednak przekonany, iż żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, że wartość bilansowa ośrodka przekroczy jego wartość odzyskiwalną.

Gdyby budżetowany wzrost przychodów wykorzystany do obliczenia wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne był o 1% niższy od oszacowań Zarządu na dzień 31 grudnia 2015 roku, wartość odzyskiwalna ośrodka wyniosła by 470 mln PLN.

Gdyby oszacowana stopa dyskonta przed opodatkowaniem zastosowana w zdyskontowanych przepływach pieniężnych dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne okazała się o 1% wyższa od oszacowań Zarządu, wartość odzyskiwalna tego ośrodka wyniosła by 441 mln PLN.

19. Pozostałe aktywa

19.1. Należności długoterminowe

Należności długoterminowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Pozostałe należności	599	600
Razem	599	600
- krótkoterminowe	-	-
- długoterminowe	599	600

Na pozostałe należności składają się depozyty na rachunku Escrow zabezpieczające płatność czynszu w wynajmowanym biurze.

19.2. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Przedpłacone usługi serwisowe	278	191
Przedpłacone ubezpieczenia	224	55
Przedpłacone prenumeraty	26	14
Przedpłacone szkolenia	47	50
Przedpłacone inne usługi	99	118
Razem	674	428
- krótkoterminowe	601	387
- długoterminowe	73	41

20. Świadczenia pracownicze

20.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Na dzień 1 stycznia	707	368
Utworzenie rezerwy	83	339
Koszty wypłaconych świadczeń	-	-
Rozwiązanie rezerwy	-	-
Na dzień 31 grudnia	790	707
- krótkoterminowe	9	-
- długoterminowe	781	707

Kwoty dotyczące programów świadczeń pracowniczych ujmowane w całkowitych dochodach:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Koszty bieżącego zatrudnienia	87	50
Przeszacowanie zobowiązań netto z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych		
<i>zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmian założeń demograficznych</i>	26	10
<i>zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmian założeń finansowych</i>	(41)	260
<i>zyski i straty aktuarialne wynikające z korekt założeń ex post</i>	(8)	2
Wyplacone świadczenia	-	-
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Koszty odsetek	19	17
<i>Składniki kosztów programu ujęte w wyniku finansowym</i>	106	67
<i>Składniki kosztów programu ujęte w pozostałych całkowitych dochodach</i>	(23)	272
Na dzień 31 grudnia	83	339

Pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty inwalidzkiej lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Emeryci i renciści ponownie zatrudnieni nie nabywają ponownie prawa do odprawy.

Wynikowa wartość rezerwy na świadczenia pracownicze stanowi bieżącą (zdyskontowaną) wartość przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie wymagane jest do wywiązania się ze zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresach ubiegłych. Wartość ta stanowi sumę rezerw obliczonych indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w Spółce.

Wartość przewidywanej przyszłej płatności z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oblicza się jako iloczyn prawdopodobieństwa dotrwania pracownika do emerytury w Spółce (uwzględniającego prawdopodobieństwo dożycia do emerytury), procentu podstawy wymiaru odprawy przysługującego w momencie wypłaty i niezdykontowanej wartości podstawy wymiaru w momencie wypłaty świadczenia. Tak otrzymaną wartość rozdziela się równomiernie na liczbę lat, przez które pracownik nabywa uprawnienie do odprawy, a następnie dykontuje się kwotę przypadającą na już nabytą część uprawnienia. Ta zdyskontowana kwota stanowi wartość rezerwy dla pojedynczego zatrudnionego.

Koszty bieżącego zatrudnienia oblicza się dykontując przewidywaną nominalną wartość świadczenia przypisaną w sposób liniowy do jednego okresu. Nominalna wartość kosztów bieżącego zatrudnienia wzrasta wraz z przybliżaniem się momentu przewidywanej wypłaty świadczenia ze względu na wpływ dykontowania.

Koszty odsetek w danym okresie oblicza się mnożąc saldo początkowe zobowiązania (czyli wynikające z pracy wykonanej przez pracowników w okresach ubiegłych) przez stopę procentową, która jest tożsama ze stopą dykontową przyjętą do wyznaczania wartości bieżącej zobowiązań.

Do kalkulacji rezerw przyjęto następujące założenia:

- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń stanowiącą sumę dwu założeń: realnej rocznej stopy wzrostu wynagrodzeń oraz długookresowej rocznej stopy inflacji.
- Do dykontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dykontową na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny.
- Prawdopodobieństwa odejść pracowników obliczono na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji zatrudnienia w Spółce oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży.
- Umieralność i prawdopodobieństwa dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2014, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny. Przyjęto, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności.
- Nie obliczano oddzielnie rezerwy na odprawy rentowe; w zamian nie uwzględniono prawdopodobieństwa przejścia na rentę przy obliczaniu prawdopodobieństw odejść pracowników.

- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy wg informacji dostarczonych przez Spółkę spełnią warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Stopa dyskontowa (%)	2,90%	2,70%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00%	5,00%

Analiza wrażliwości:

	Zmiana stopy dyskontowej o jeden punkt procentowy:		Zmiana stopy wzrostu wynagrodzeń o jeden punkt procentowy:	
	Wzrost	Spadek	Wzrost	Spadek
31 grudnia 2015 roku				
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	19	(23)	(32)	24
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	174	(231)	(213)	167
31 grudnia 2014 roku				
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	(19)	23	31	(24)
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	(161)	214	198	(154)

21. Zapasy

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Towary	474	802
Towary w drodze	-	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	(109)	(219)
Razem	365	583

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Spółka dokonała spisania wartości zapasów do wartości netto możliwej do odzyskania w kwocie 27 tysięcy PLN (w 2014 roku: 109 tysięcy PLN). Utworzony odpis dotyczy zapasów akcesoriów komputerowych zalegających w magazynie ponad 12 miesięcy.

W roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość zapasów w kwocie 82 tysiące PLN (w 2014 roku: 48 tysięcy PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku Spółka wykorzystwała odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 55 tysięcy PLN (w 2014 roku: 0 PLN) w związku z likwidacją przestarzałych zapasów.

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku i w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku. Na dzień 31 grudnia 2015 roku ani na dzień 31 grudnia 2014 roku nie było zapasów wycenianych w cenie sprzedaży netto.

22. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Należności z tytułu dostaw i usług	26 648	28 590
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	304	349
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	26 952	28 939
Odpis aktualizujący należności nieściągalne	548	556
Należności z tytułu dostaw i usług (brutto)	27 500	29 495

Pozostałe należności	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Pozostałe należności od osób trzecich	1 873	2 871
Pozostałe należności od podmiotów powiązanych	-	-
	1 873	2 871

Pozostałe należności	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Należności z wyceny bilansowej długoterminowych kontraktów IT	1 388	2 413
Zaliczki przekazane dostawcom	37	10
Pozostałe należności handlowe (wadium, kaucje)	347	334
Należności od pracowników	36	25
ZFŚS	4	1
Inne należności	61	88
	1 873	2 871

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 31.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Spółki.

Na 31 grudnia 2015 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 548 tysięcy PLN (2014: 556 tysięcy PLN) były objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Odpis aktualizacyjny na dzień 1 stycznia	556	788
Zwiększenie	811	76
Wykorzystanie	(52)	(173)
Odpisanie niewykorzystanych kwot	(767)	(135)
Odpis aktualizacyjny na dzień 31 grudnia	548	556

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem	Nieprzetworzone	Przetworzone				
			< 1 m-ca	1 – 3m-ce	3 -6m-cy	6 – 12 m-cy	>12 m-cy
31 grudnia 2015							
Należności handlowe	26 952	21 654	4 563	704	111	(80)	–
Pozostałe należności	1 873	1 873	–	–	–	–	–
31 grudnia 2014							
Należności handlowe	28 939	22 704	4 879	1 279	18	11	48
Pozostałe należności	2 871	2 871	–	–	–	–	–

23. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe oraz pozostałe aktywa finansowe

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do sześciu miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Lokaty o terminie zapadalności do 3 miesięcy zaliczane są do ekwiwalentów środków pieniężnych. Lokaty o terminie zapadalności od 3 do 6 miesięcy prezentowane są jako pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe.

23.1. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe

Wartość godziwa środków pieniężnych i depozytów krótkoterminowych na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 40 658 tysięcy PLN (31 grudnia 2014 roku: 57 483 tysiące PLN).

Saldo środków pieniężnych i depozytów krótkoterminowych wykazane w bilansie i sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

Środki pieniężne	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Środki pieniężne w banku i w kasie	435	866
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	40 223	56 617
Środki pieniężne w bilansie	40 658	57 483
Odsetki naliczone od lokat krótkoterminowych	(85)	(115)
Środki pieniężne w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	40 573	57 368

23.2. Pozostałe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Spółka posiadała następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Lokaty o pierwotnym terminie wymagalności pomiędzy 3 - 6 miesięcy	25 260	–
Razem	25 260	–

24. Kapitał własny

24.1. Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Akcje zwykłe serii A o wartości nominalnej 5 PLN	50 000	50 000
Akcje zwykłe serii B o wartości nominalnej 5 PLN	65 070	65 070
Akcje zwykłe serii C o wartości nominalnej 5 PLN	28 000	28 000
Akcje zwykłe serii D o wartości nominalnej 5 PLN	24 021	24 021
	167 091	167 091

Akcje zwykłe wyemitowane i w pełni opłacone	Ilość	Wartość
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	33 418	167 091
Zmiana w ciągu roku	-	-
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	33 418	167 091
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	33 418	167 091
Zmiana w ciągu roku	-	-
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	33 418	167 091

24.1.1 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 5 PLN i zostały w pełni opłacone. Zysk na jedną akcję wyniósł w 2015 roku 1,00 PLN (w 2014: 0,85 PLN).

24.1.2 Prawa akcjonariuszy

Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi. Nie ma akcji uprzywilejowanych.

24.1.3 Akcjonariusze o znaczącym udziale

Akcjonariusz	Udział w kapitale zakładowym	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco Poland S.A.	46,47%	46,47%
Metlife Otwarty Fundusz Emerytalny	10,47%	10,47%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	9,96%	9,96%
Pozostali akcjonariusze	33,10%	33,10%
	100,00%	100,00%

24.1.4 Akcje w posiadaniu Zarządu i Rady Nadzorczej

	31 grudnia 2015		31 grudnia 2014	
	liczba posiadanych akcji	procentowy udział w akcjonariacie	liczba posiadanych akcji	procentowy udział w akcjonariacie
Osoby zarządzające				
Wojciech Barczentewicz	461 267	1,38%	461 267	1,38%
Piotr Masłowski	715 063	2,14%	715 063	2,14%
Mariusz Lizon	240 000	0,72%	254 954	0,76%
Osoby nadzorujące				
Romuald Rutkowski	426 828	1,28%	426 828	1,28%
RAZEM	1 843 158	5,52%	1 858 112	5,56%

24.2. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy powstał z nadwyżki wartości emisyjnej akcji serii C nad ich wartością nominalną w kwocie 33 600 tys. PLN, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 3 683 tys. PLN oraz o koszty związane z podwyższeniem kapitału w związku z połączeniem w kwocie 319 tys. PLN. Ponadto kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji serii D nad ich wartością nominalną w kwocie 33 630 tys. PLN, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenia kapitału zapasowego w kwocie 805 tys. PLN.

W kwietniu 2015 roku Asseco Business Solutions S.A. otrzymała zwrot nienależnie pobranego podatku od czynności cywilnoprawnych w kwocie 120 tys. PLN. Podatek został pobrany w 2008 roku w związku z rejestracją podwyższenia kapitału zakładowego Spółki i skorygował nadwyżkę ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Na skutek zwrotu nastąpiła korekta wysokości kapitału zapasowego Spółki. W sumie kapitał zapasowy na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 62 543 tys. PLN.

24.3. Niepodzielony zysk i ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Spółka jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2015 roku (ani na dzień 31 grudnia 2014 roku) Spółka nie posiadała otwartych linii kredytowych.

26. Rezerwy

26.1. Zmiany stanu rezerw

	Rezerwa na odprawy emerytalne	Pozostałe rezerwy	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	707	373	1 080
Utworzone w ciągu roku obrotowego	106	-	106
Zmiana dyskonta, zyski i straty aktuarialne	(23)	-	(23)
Wykorzystane	-	-	-

Rozwiązane	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	790	373	1 163
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2015 roku	9	373	382
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2015 roku	781	-	781
	790	373	1 163
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	368	373	741
Utworzone w ciągu roku obrotowego	67	-	67
Zmiana dyskonta, zyski i straty aktuarialne	272	-	272
Wykorzystane	-	-	-
Rozwiązane	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	707	373	1 080
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2014 roku	-	373	373
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2014 roku	707	-	707
	707	373	1 080

W pozycji pozostałe rezerwy prezentowane są rezerwy na roszczenia zgłaszane przez kontrahentów Spółki oraz rezerwa w związku z zakończonym postępowaniem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyniku którego na Spółkę została nałożona kara. Spółka odwołała się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (nota 29).

27. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

27.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Wobec jednostek powiązanych	137	41
Wobec jednostek pozostałych	4 486	4 455
Razem	4 623	4 496

Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Kontrakty typu forward krótkoterminowe	-	2
Razem	-	2

Pozostałe zobowiązania	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	332	363
Zobowiązania z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów IT	216	799
Zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych	603	242
Zaliczki otrzymane na dostawy	156	1
Inne zobowiązania	99	14

Razem	1 406	1 419
--------------	--------------	--------------

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w nocie 31.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

27.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych	4 213	5 083
Zobowiązania wobec ZUS	1 317	1 344
Podatek dochodowy od osób fizycznych	575	526
Podatek VAT	2 287	3 166
Inne zobowiązania budżetowe	34	47
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	2 047	1 518
Razem	6 260	6 601
- krótkoterminowe	6 260	6 601
- długoterminowe	-	-

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

27.3. Rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:		
Niewykorzystanych urlopów	2 504	2 387
Premii	7 073	6 578
Rezerwa na pozostałe koszty	618	535
	10 195	9 500
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Usług serwisowych opłaconych z góry	485	480
Pozostałych przychodów	12	101
	497	581
Razem	10 692	10 081
- krótkoterminowe	10 692	10 068
- długoterminowe	-	13

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią przede wszystkim rezerwy na niewykorzystane urlopy, rezerwy na wynagrodzenia okresu przeznaczone do wypłaty w okresach następnych, wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Asseco Business Solutions S.A. oraz rezerwy na koszty bieżącej działalności Spółki. Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy głównie przedpłat za świadczone usługi, takie jak serwisy oraz opieka informatyczna.

28. Kontrakty długoterminowe

Asseco Business Solutions S.A. w 2015 roku i w 2014 roku realizowała szereg tzw. kontraktów wdrożeniowych (IT). Zgodnie z MSR 11 przychody z tego typu kontraktów są uznawane zgodnie ze stopniem ich zaawansowania. Spółka dokonywała pomiaru stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów wdrożeniowych według metody „kosztowej”, czyli ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu lub według metody „nakładów pracy”, czyli ustalając stosunek wykonanej pracy do całkowitych nakładów pracy na danym projekcie. Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka nie posiadała zaliczek z tytułu kontraktów długoterminowych.

Kwota przychodów z tytułu kontraktów w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku wyniosła 5 414 tys. PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku: 8 830 tys. PLN). Koszty związane z realizacją kontraktów w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku wyniosły 3 315 tys. PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku: 4 514 tys. PLN).

Kwota należności z tytułu wyceny kontraktów w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku wyniosła 1 388 tys. PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku: 2 413 tys. PLN).

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Poniesione koszty z tytułu realizacji kontraktów IT (-)	(3 099)	(3 715)
Zyski (straty) z tytułu realizacji kontraktów IT	2 099	4 316
Zafakturowane przychody z tytułu realizacji kontraktów IT	4 026	6 417
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	1 388	2 413
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	(216)	(799)

29. Sprawy sądowe

Spółka prowadzi kilka spraw sądowych w przeważającej części dotyczących postępowań mających na celu odzyskanie należności za dostarczone produkty i usługi. Poza sprawami dotyczącymi odzyskania należności, Spółka odwołała się do Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od nieprawomocnej decyzji Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakładającej na Asseco Business Solutions S.A. karę. Kara związana była z postępowaniem prowadzonym przez UOKiK dotyczącym stosowania niedozwolonych zapisów w umowach zawartych przez Spółkę (i jej poprzedników prawnych) z dystrybutorami oprogramowania marki WAPRO.

30. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Spółka nie posiadała zobowiązań warunkowych.

30.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe

Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

31. Informacje o podmiotach powiązanych

Wszystkie transakcje pomiędzy Spółką a podmiotami powiązаныmi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Spółkę. Transakcje z podmiotami powiązаныmi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują przede wszystkim sprzedaż oprogramowania, usługi wdrożenia, serwisu i utrzymania oprogramowania, dzierżawę pomieszczeń, wypłaty dywidendy.

Kwoty nieuregulowanych płatności nie są zabezpieczone i zostaną rozliczone w środkach pieniężnych. Nie udzielono i nie otrzymano żadnych gwarancji. W okresie obrachunkowym nie ujęto kosztów z tytułu należności wątpliwych i zagrożonych wynikających z transakcji ze stronami powiązаныmi.

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

Podmiot powiązany		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Jednostka dominująca:					
Asseco Poland S.A.	2015	1 868	2 275	290	61
	2014	2 973	1 715	277	31
Pozostałe jednostki powiązane:					
Pozostałe jednostki	2015	167	206	14	98
	2014	(498)	2	72	10
	2015	2 035	2 481	304	159
	2014	2 475	1 717	349	41

Według informacji posiadanych przez Asseco Business Solutions S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku ani na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiło saldo nierozliczonych należności z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi poprzez Kadrę Zarządzającą oraz z Kadrą Zarządzającą.

Według informacji posiadanych przez Asseco Business Solutions S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku ani na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiły nierozliczone zobowiązania z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi poprzez Kadrę Zarządzającą oraz z Kadrą Zarządzającą.

Według ewidencji Asseco Business Solutions S.A. w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wartość (netto) transakcji zakupu towarów i usług (w tym najmu) z podmiotami powiązаныmi poprzez Kadrę Zarządzającą oraz z Kadrą Zarządzającą wynosiła 1 824 tys. PLN (w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku była to kwota 1 818 tys. PLN). Wartość (netto) transakcji sprzedaży towarów i usług do podmiotów powiązanych poprzez Kadrę Zarządzającą oraz do Kadry Zarządzającej wynosiła 116 tys. PLN.

31.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Jednostką dominującą Spółki jest Asseco Poland S.A.

W roku finansowym zakończonym 31 grudnia 2015 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku wystąpiły transakcje pomiędzy Spółką, a Asseco Poland S.A., szczególnie transakcje z podmiotami powiązаныmi znajdującymi się w nocy 31.

31.2. Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Asseco Poland S.A. jest właścicielem 46,47% akcji zwykłych Asseco Business Solutions S.A. (31 grudnia 2014: 46,47%).

31.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

31.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zarząd	4 886	4 049
Wojciech Barczentewicz	1 663	1 593
Piotr Masłowski	1 662	1 593
Mariusz Lizon	894	863
Andreas Enders	667	–
Rada Nadzorcza	318	318
Romuald Rutkowski	150	150
Adam Góral	60	60
Zbigniew Pomianek	36	36
Adam Pawłowicz	36	36
Grzegorz Ogonowski	36	36
	5 204	4 367

W kwocie wynagrodzeń wypłaconych za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku jest bonus dla zarządu Spółki za 2014 rok wypłacony w 2015 roku.

Wynagrodzenie należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zarząd	3 839	3 212
Wojciech Barczentewicz	1 507	1 292
Piotr Masłowski	1 507	1 292
Mariusz Lizon	725	628
Andreas Enders	100	–
Rada Nadzorcza	–	–
Romuald Rutkowski	–	–
Adam Góral	–	–
Zbigniew Pomianek	–	–
Adam Pawłowicz	–	–
Grzegorz Ogonowski	–	–
	3 839	3 212

Pozycja wynagrodzenia należne za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku stanowi bonus dla zarządu Spółki za 2015 rok, który będzie wypłacony w 2016 roku.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zarząd		

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	13	9
Rezerwa urlopowa	12	11
Świadczenia po okresie zatrudnienia (rezerwa emerytalna)	21	19
	46	39

32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i dnia 31 grudnia 2014 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony	
	31 grudnia 2015 *	31 grudnia 2014 *
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz przegląd sprawozdania półrocznego	155	162
Inne usługi poświadczające	-	-
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	-
	155	162

* odnosi się do Ernst&Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k..

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest bezpieczne lokowanie wolnych środków finansowych Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Spółka zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu *forward*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Spółki.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 34.

Metody przyjęte przy przeprowadzaniu analizy wrażliwości

Wartości procentowe, względem których została przeprowadzona analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych mogących mieć wpływ na wynik Spółki, wynoszą +/- 10%. Przy przeprowadzaniu analizy o tą wartość powiększamy lub pomniejszamy kurs z dnia bilansowego.

Ryzyko stopy procentowej analizowane jest przy zmianach wartości (odchylenie) +/- 15%.

33.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim lokat bankowych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Spółka nie posiadała długoterminowych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników. Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny ani całkowite dochody ogółem Spółki.

	Wartość bilansowa	Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku			
Lokaty bankowe	65 483	+ 15%	147
		- 15%	(147)
Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku			
Lokaty bankowe	56 617	+ 15%	188
		- 15%	(188)

33.2. Ryzyko walutowe

Spółka w niewielkim stopniu jest narażona na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 9% zawartych przez Spółkę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży, podczas gdy 97% kosztów wyrażonych jest w tejże walucie sprawozdawczej.

Z uwagi na fakt, iż ryzyko walutowe jest nieznaczne, Spółka nie posiada procedur w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym. Spółka stosuje proste transakcje walutowe typu forward w celu zabezpieczenia kontraktów rozliczanych w walucie obcej. Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Spółka nie wykorzystuje instrumentów finansowych w celach spekulacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) oraz całkowitych dochodów ogółem Spółki (z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) na racjonalnie możliwe wahania kursu dolara i euro przy założeniu niezmienności innych czynników.

	Wzrost/ spadek kursu waluty	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na całkowite dochody ogółem
31 grudnia 2015 – EUR/PLN	+10%	314	254
	- 10%	(314)	(254)
31 grudnia 2014 – EUR/PLN	+10%	112	91
	- 10%	(112)	(91)
31 grudnia 2015 – USD/PLN	+10%	(123)	(100)
	- 10%	123	100
31 grudnia 2014 – USD/PLN	+10%	1	1
	- 10%	(1)	(1)

33.3. Ryzyko cen towarów

Istnieją następujące czynniki ryzyka cenowego w działalności spółki Asseco Business Solutions:

- konkurencja - we wszystkich segmentach działalności Spółki występuje silna konkurencja zarówno ze strony polskich, jak i zagranicznych przedsiębiorstw informatycznych. Najwięksi gracze na polskim i globalnym rynku, działający dotychczas jedynie na rynku dużych przedsiębiorstw, wprowadzają do swojej oferty rozwiązania oraz metodologię wdrożenia dla średnich przedsiębiorstw.
- kursy walut – Spółka zawiera krótkoterminowe umowy w walutach obcych. Są to zarówno kontrakty przychodowe jak i kosztowe dotyczące dostaw sprzętu oraz licencji Oracle i Microsoft SQL. Spółka nie stosuje zabezpieczeń ze względu na krótkoterminowy charakter ekspozycji na ryzyko.

33.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe, na które narażona jest Spółka może wynikać z:

- wiarygodności kredytowej klientów, stąd też Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. W sytuacjach zagrożenia spłaty należności Spółka tworzy odpisy aktualizujące wartość należności, zaś w określonych przypadkach korzysta z usług firmy windykacyjnej dokonując uprzednio cesji wierzytelności. W związku z tym, że udział wartości transakcji z żadnym z odbiorców nie przekroczył 10% przychodów ze sprzedaży ogółem, nie występuje istotna koncentracja klientów, przez co ryzyko kredytowe jest ograniczone.
- ryzyka kredytowego wynikającego z wiarygodności kredytowej instytucji finansowych (banków/brokerów) – stąd też współpraca z renomowanymi instytucjami finansowymi.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Spółce nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

33.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2015	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		5 548	325	–	5 873
	–	5 548	325	–	5 873
31 grudnia 2014	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	–	5 101	813	–	5 914
	–	5 101	813	–	5 914

34. Instrumenty finansowe

34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Wartości godziwe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych określa się w następujący sposób:

- wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych o warunkach standardowych, znajdujących się w obrocie na aktywnych, płynnych rynkach określa się poprzez odniesienie do cen giełdowych;
- wartość godziwą pozostałych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych) określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, stosując ceny z dających się zaobserwować bieżących transakcji rynkowych i notowań dealerów dla podobnych instrumentów.

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	Kategoria zgodnie z MSR 39	wartości bilansowe		wartości godziwe	
		31 grudnia 2015	31 grudnia 2014	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
<i>Aktywa finansowe</i>					
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	WwWGpWF	1	-	1	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	28 788	31 800	28 788	31 800
Pozostałe aktywa finansowe	PiN	25 260	-	25 260	-
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	WwWGpWF	40 658	57 483	40 658	57 483
		94 707	89 283	94 707	89 283
<i>Zobowiązania finansowe</i>					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	5 873	5 914	5 873	5 914
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	WwWGpWF	-	2	-	2
		5 873	5 916	5 873	5 916

Użyte skróty:

- WwWGpWF – Aktywa/ zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
PiN – Pożyczki i należności,
PZFwgZK – Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Według oceny Spółki wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności handlowych, zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowe nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku, Spółka posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej:

	31 grudnia 2015	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu forward	1	-	1	-
	1	-	1	-

	31 grudnia 2014	Poziom 1 ⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu forward	2	-	2	-
	2	-	2	-

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;*
- ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;*
- iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.*

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej. Wartość godziwa posiadanych przez Spółkę aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku nie różni się znacząco od ich wartości bilansowej.

34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży/realizacji instrumentów finansowych	Razem
Aktywa finansowe							
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	WwWGpWF	-	-	-	3	80	83
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	92	(49)	(44)	-	-	(1)
Pozostałe aktywa finansowe	PiN	72	-	-	-	-	72
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	WwWGpWF	911	20	-	-	-	931
							1 085
Zobowiązania finansowe							
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	-	20	-	-	-	20
							20
Razem		1 075	(9)	(44)	3	80	1 105

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2014

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Razem
Aktywa finansowe							
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	4	19	59	-	-	82
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	WwWGpWF	1 253	23	-	-	-	1 276
							1 358
Zobowiązania finansowe							
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	WwWGpWF	-	-	-	(2)	18	16
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	-	(9)	-	-	-	(9)
							7
Razem		1 257	33	59	(2)	18	1 365

34.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2015 roku

31 grudnia 2015	<1 rok	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Ogółem
Oprocentowanie zmienne						
Aktywa gotówkowe	65 918	-	-	-	-	65 918

31 grudnia 2014 roku

31 grudnia 2014	<1 rok	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Ogółem
Oprocentowanie zmienne						
Aktywa gotówkowe	57 483	-	-	-	-	57 483

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

35. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest zabezpieczenie zdolności Spółki do kontynuacji działania przy równoczesnym utrzymywaniu optymalnej struktury kapitałowej, pozwalającej na redukcję kosztów zaangażowanego kapitału i zwiększanie wartości Spółki dla akcjonariuszy, a także utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może regulować wysokość dywidendy wypłacanej akcjonariuszom, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Do zadłużenia netto Spółka wlicza zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania oraz zaliczki i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje akcje zwykłe, nadwyżkę ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz zyski zatrzymane.

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	12 289	12 518
Minus środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	(40 658)	(57 483)
Zadłużenie netto	(28 369)	(44 965)

Kapitał własny	265 895	260 653
Kapitał i zadłużenie netto	237 526	215 688
Wskaźnik dźwigni	-10,67%	-17,25%

36. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku kształtowało się następująco:

Przeciętne zatrudnienie w etatach w okresie sprawozdawczym	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku
Zarząd	4*	3
Działy produkcyjne	497	493
Działy handlowe	47	47
Działy administracyjne	42	42
Razem	590	585

Zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku kształtowało się następująco:

Zatrudnienie w etatach na dzień	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Zarząd	4*	3
Działy produkcyjne	494	495
Działy handlowe	46	48
Działy administracyjne	41	42
Razem	585	588

*Jeden z członków zarządu jest zatrudniony w oparciu o umowę cywilnoprawną.

37. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia, które mogłyby mieć istotny wpływ na prezentowane wyniki za rok 2015, nie ujęte w bieżącym sprawozdaniu finansowym.

38. Podpisy członków Zarządu

Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
Wojciech Barcentewicz	Prezes Zarządu	
Piotr Masłowski	Wiceprezes Zarządu	
Andreas Enders	Wiceprezes Zarządu	
Mariusz Lizon	Członek Zarządu	
Artur Czabaj	Osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych	